

Norge har blitt fullt klimamedlem i EU - hva innebærer det?

Erlend Hermansen, seniorforsker
Klimafrokost, 28. november 2019

Hva skjer med 2020-målene?

«Om utsleppa utvikler seg i tråd siste framskriving ligg vi an til at **utsleppa er høgare enn ambisjonen.**»

«Det er **viktig med tydelege signal om kor utsleppsutviklinga skal på lengre sikt.**»



Prop. 1 S

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2020

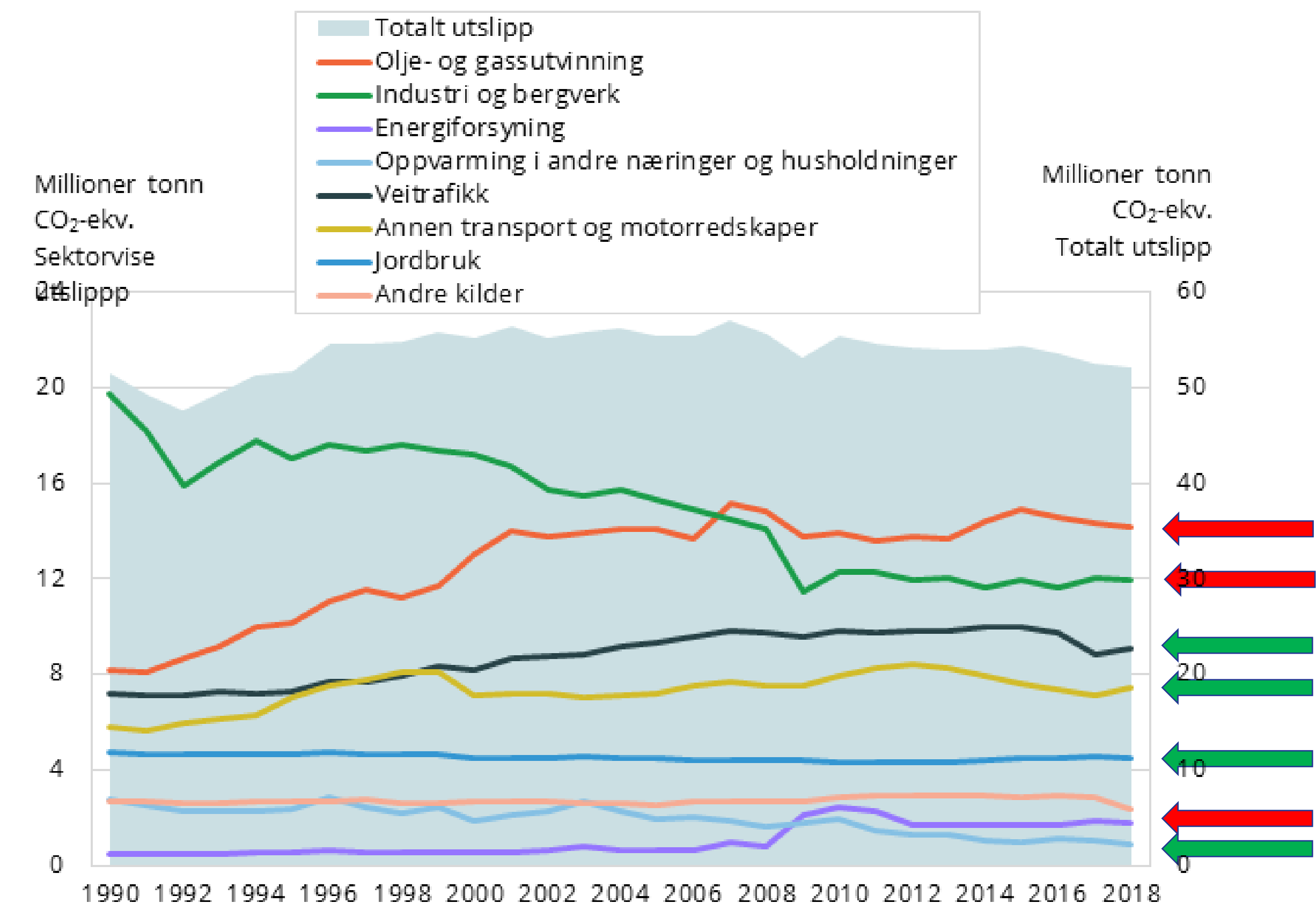
Utgiftskapittel: 1400–1482

Inntektskapittel: 4400–4481 og 5578

Norske klimagassutslipp status 2018

- **1,1 % høyere enn i 1990**
 - Laveste siden 1995 og finanskrisen i 2009
 - 8,7 % lavere enn i toppåret 2007
- Økning 1990-2018 mye pga.
 - **Olje- og gassutvinning: opp 73%**
 - **Veitrafikk: opp 26%** (+ annen transport)
- **Industrien: - 39%**
- Jordbruk: ganske stabilt
 - Inngått intensjonsavtale om å kutte 5 millioner tonn CO₂-ekvivalenter 2021-2030

Utslipp av klimagasser totalt og sektorvis



Kilde: Utslipp til luft, Statistisk sentralbyrå.

Kvotepliktig sektor
Ikke-kvotepliktig sektor

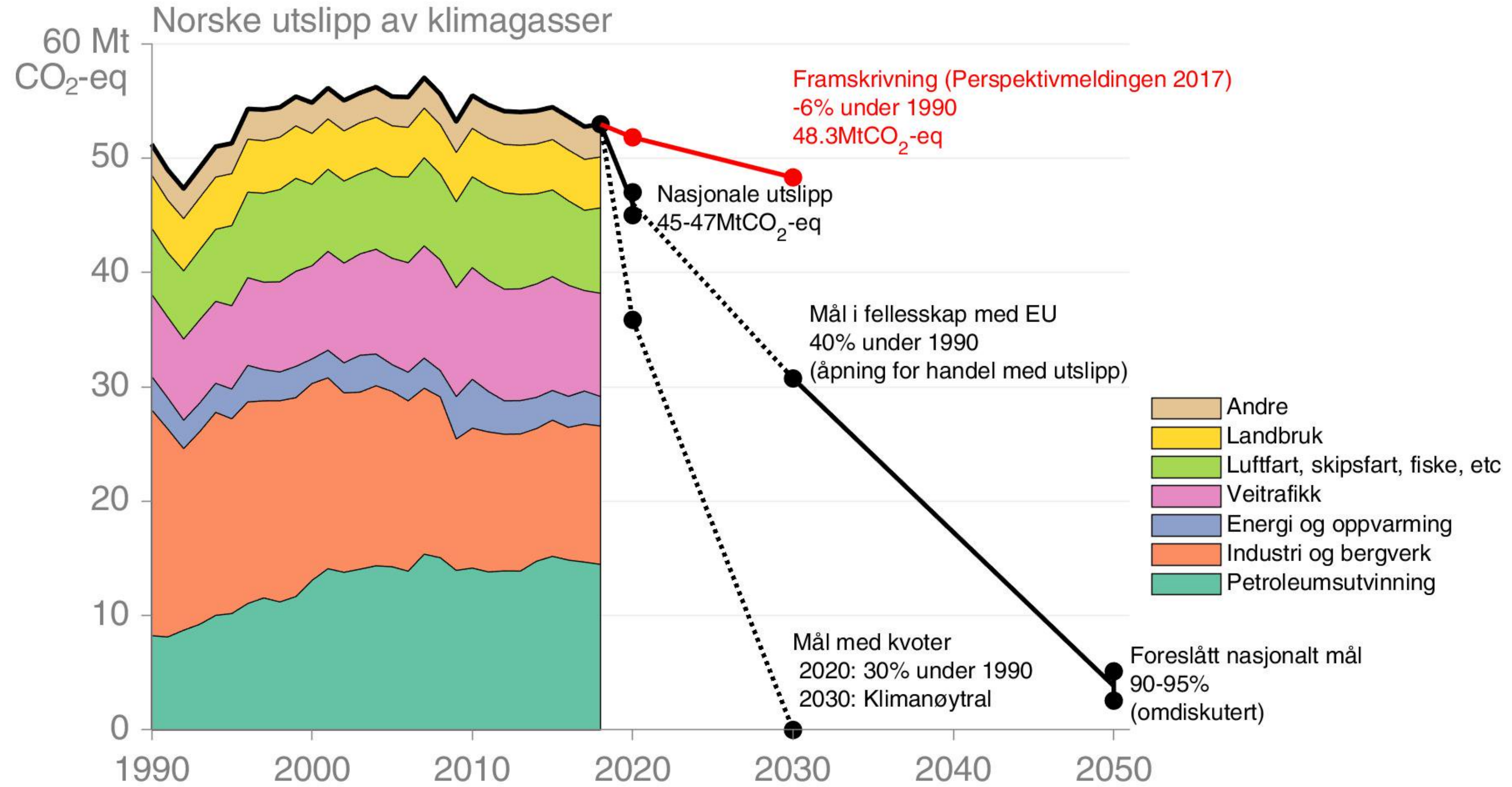
Norske klimamål

Klimaloven (og Paris-avtalen):

- **2030: kutte minst 40 prosent innen 2030 sammenliknet med 1990**
–I samarbeid med EU
- **2050: Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050. Utslipp i 2050 reduseres i størrelsesorden 80 til 95 prosent sammenliknet med 1990**
– Ved vurdering av måloppnåelse skal det tas hensyn til effekten av norsk deltakelse i det europeiske klimakvotesystemet for virksomheter.
- **Norge klimanøytral 2030** (trenger kvoter, men hvilke?)

Granavolden-plattformen:

- Øke kutt i ikke-kvotepiktig sektor til 45% 2030 sammenliknet med 2005, «mål at reduksjonen skjer gjennom innenlandske tiltak og planlegger for dette»
- Øke 2050-mål til 90-95% kutt
- Arbeide for at EU øker sine ambisjoner



© Peters_Glen • Kilde: SSB

Hvor mye hjemme vs. borte?

Norge «klima-medlem av» EU

- 40% utslippskutt innen 2030 sammenliknet med 1990
- **Ikke-kvotepliktig sektor:** 40% (45%) kutt sammenliknet med 2005
 - Brytes ned i årlige utslippsbudsjett 2021-2030, må kutte hvert år, minimum
 - Norge står fritt til å bestemme hvordan de nødvendige utslippene skal kuttes

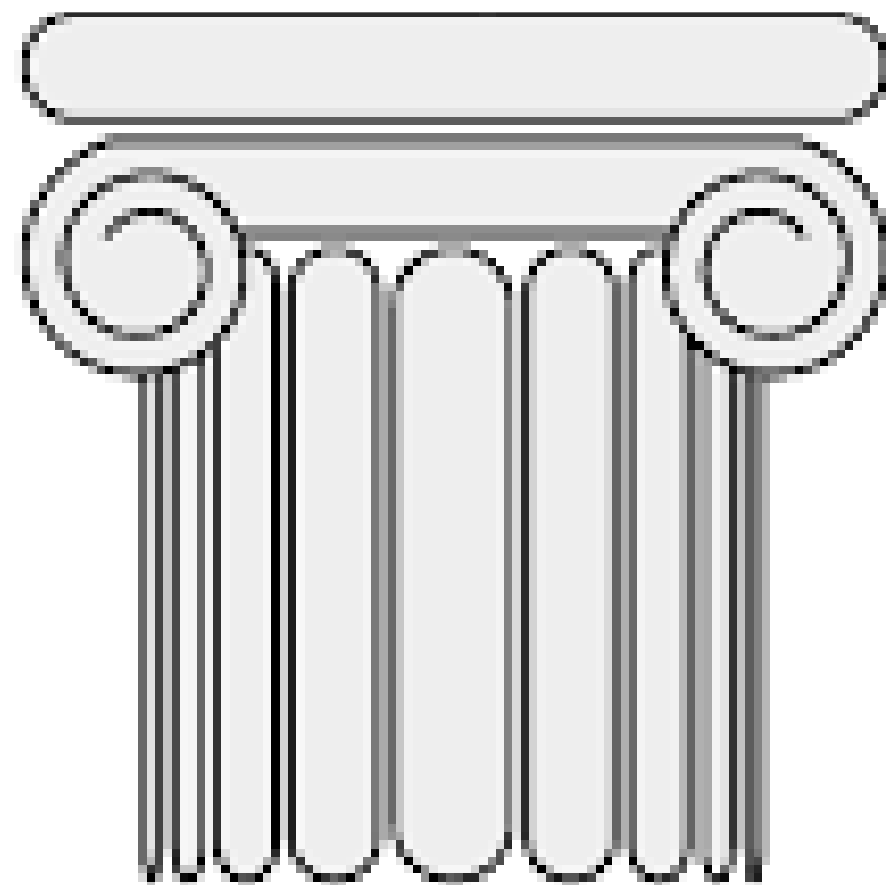


Prop. 94 S (2018–2019)

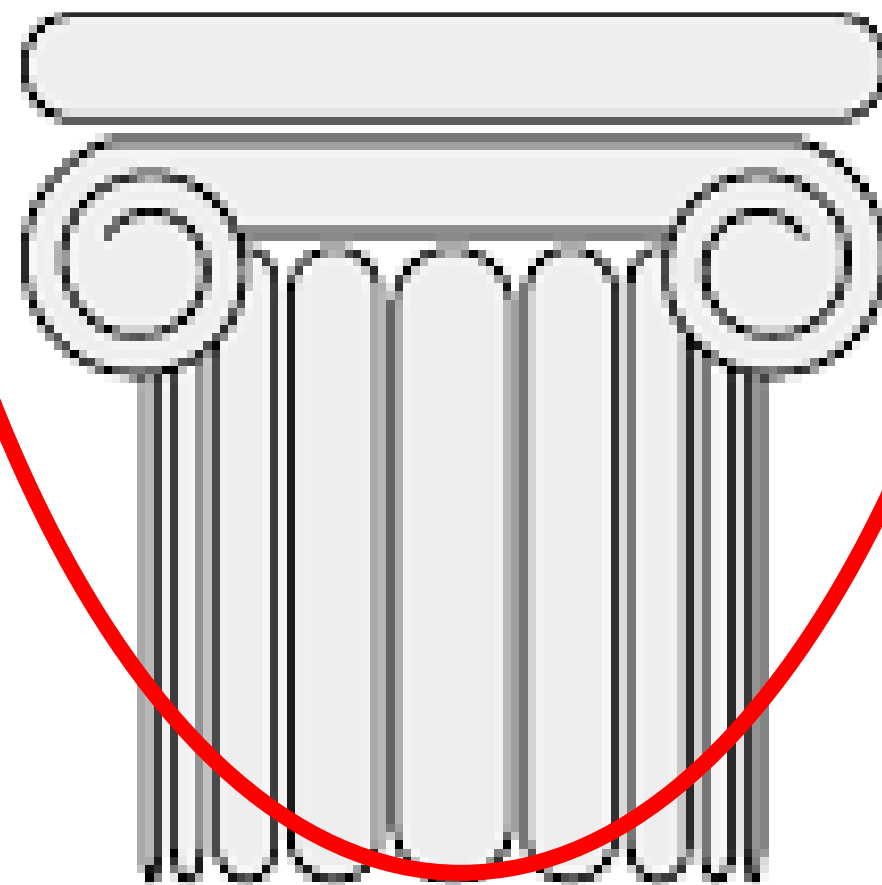
Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av rettsakter som inngår i felles oppfyllelse med EU av utslippsmålet for **2030**

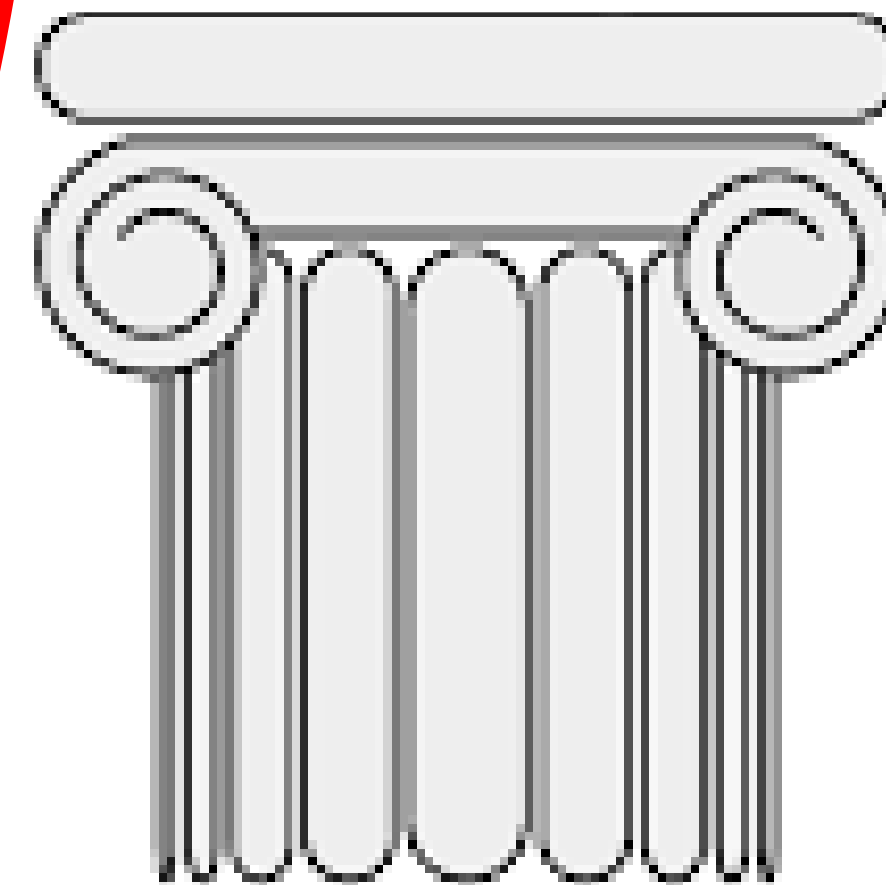
Kvote-
systemet



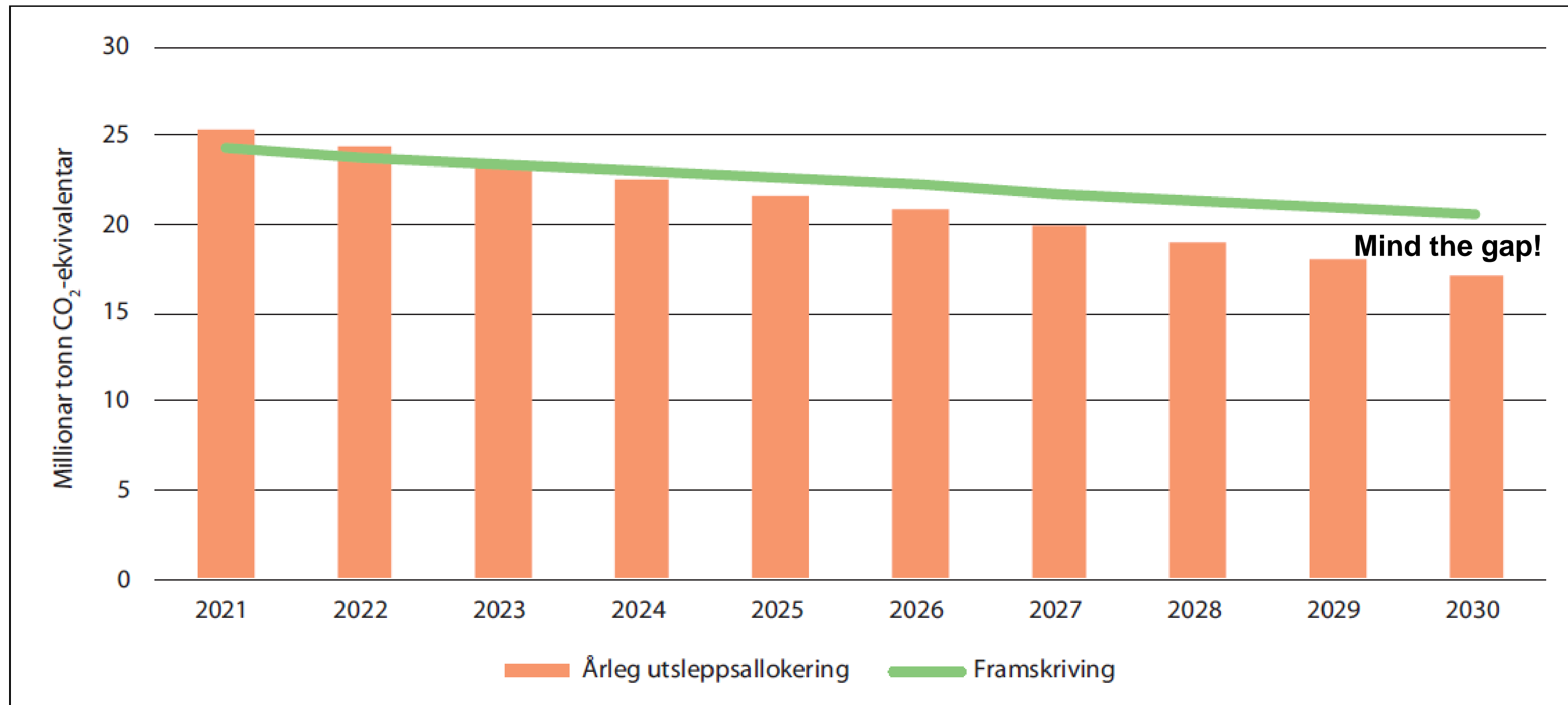
Innsats-
fordelings-
mekanismen



Nullutslipp fra
skog og
arealbruk



Årlige utslippsbudsjett



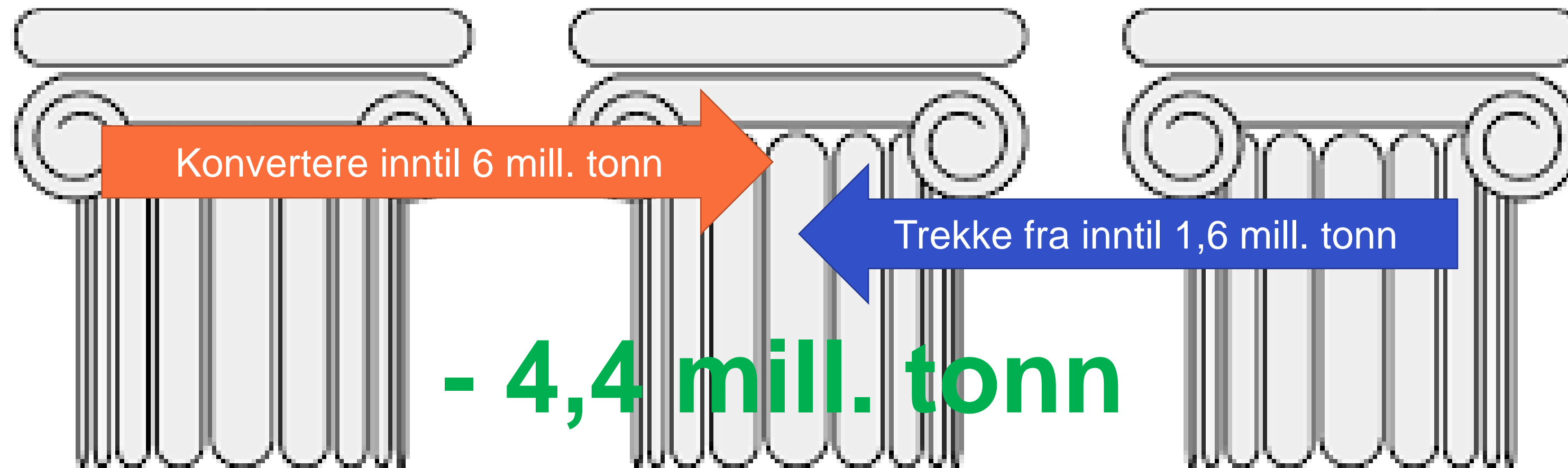
Figur 12.2 Framskriving og foreløpig anslag på utsleppsbudsjett for ikkje-kvotepliktige utslepp 2021–2030

Kjelder: Finansdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet

Kvote-
systemet

Utslippsgap:
12 mill. tonn

Nullutslipp fra
skog og
arealbruk

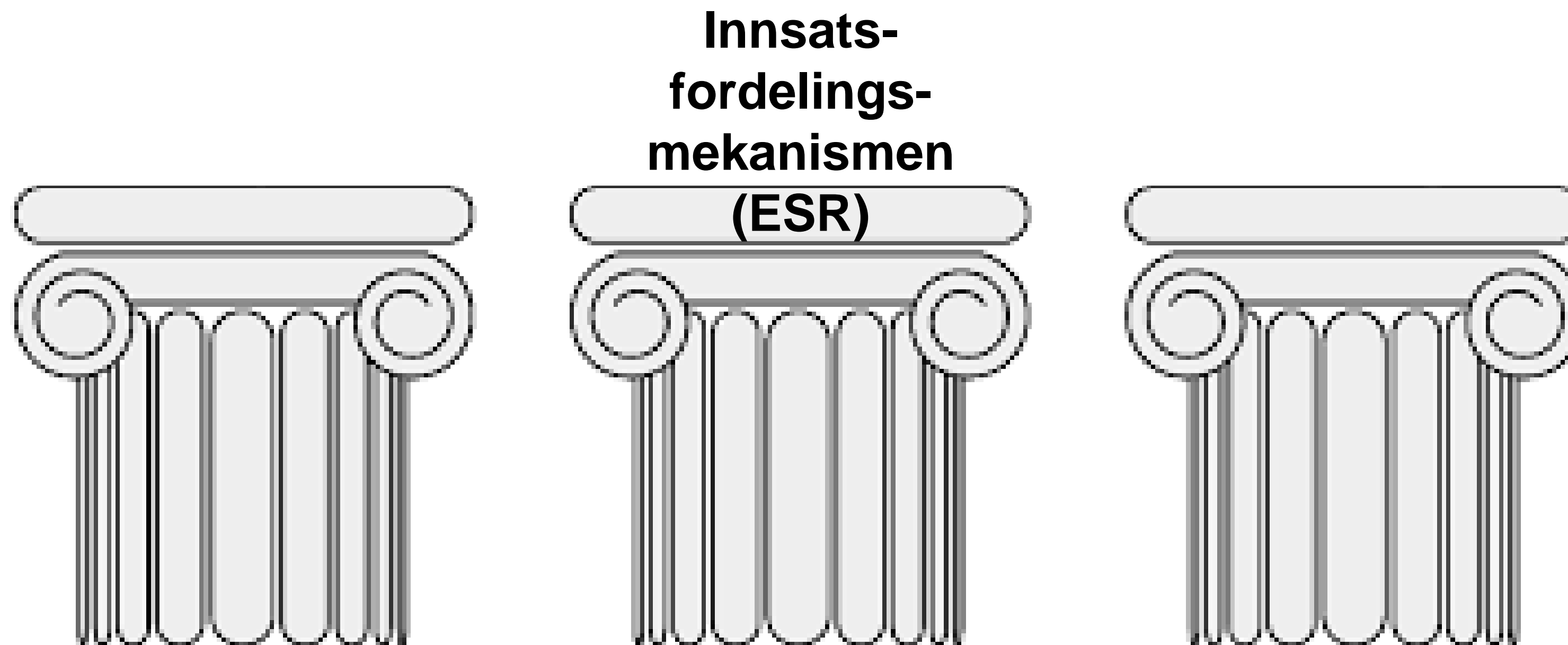


Fleksibilitet internt i innsatsfordelingen

Hvert år: x antall Annual Emissions Allocations (AEA)

- **Spare**
- **Låne** inntil 10% (5%) fra påfølgende år
- **Kjøpe** av andre land (**ubegrenset**)

(+ konvertering fra ETS + LULUCF)



Hvor mye fleksibilitet kan vi bruke?

«Regelverket legger **ingen føringer for i hvilken grad statene reduserer egne utslipp**, og i så fall i **hvilken sektor**, eller skaffer flere utslippsenheter ved å **finansiere kutt i andre europeiske stater.**»

«Hvordan forpliktelsen skal oppfylles innenfor disse rammene er **opp til regjeringen og Stortinget.**»

- Ingen tallfestede nasjonale kutt
- Kan forvente reprise på «hjemme-borte» diskusjonen (uavgjort?)

Hvordan kommer vi dit? Klimakur 2030

- Hvordan Norge kan kutte opptil 50% i **ikke-kvotepliktig sektor** innen 2030
- Gruppe sammensatt av Miljødirektoratet, SSB, Enova, Vegdirektoratet, Kystverket, Landbruksdirektoratet og NVE
- Ikke gi anbefalinger
- Ikke se på innretning på skatte- og avgiftspolitik
- Skal etter planen komme 15. desember 2019

Kvotepliktig sektor – hva med den?

- Ikke del av Klimakur
- Full fleksibilitet mot EU
- CO2- avgiften strammes gradvis inn
- Hva med en Klimakur for kvotepliktig sektor?
 - Utslippsbudsjett/nedtrapping?
 - Gi retning på omstilling
 - Men sterke motkrefter(?)

Granavolden-plattformen januar 2019

Regjeringen har som mål at reduksjonen skjer gjennom innenlandske tiltak og planlegger for dette. Om strengt nødvendig kan fleksibiliteten i EUs rammeverk benyttes.

Overføring av klimakvoter fra kvotepliktig til ikke-kvotepliktig sektor

Nyhet | Dato: 22.11.2019

Regjeringen ber i nysaldert budsjett om fullmakt fra Stortinget til at Norge kan overføre klimakvoter fra EUs bedriftskvotesystem til ikke-kvotepliktig sektor i perioden 2021-2030. Det åpner for ytterligere reduksjoner i de samlede klimagassutslippene.

Norges klimamål – et historisk tilbakeblikk

	Rio-prosessen (1992)	Kyoto (2008-12)	København (2020)	Paris (2030)	2050 (klimaloven)
Globalt mål	-	+1% fra 1990-nivå (-9% fra 1990-nivå) ✓	-30% fra 1990-nivå ✓	-40% (fellesmål med EU) (+ klimanøytralitet)	– 80-95% reduksjon
Nasjonalt mål	Stabilisering innen 2000 ✗	-	Klimaforliket: 2/3 av innsatsen nasjonalt ✗	Deling kvotepliktig / ikke-kvotepliktig	Lavutslippssamfunn

Hvilke mål har våre naboland (hatt)?

	Kyoto (2008-12)	2020	2030	2050
Norge	+1% (-9%) globalt	-30% globalt (2/3 nasjonalt?)	-40% på EU-nivå? Klimanøytral	Klimanøytral(?) (80-95% (på EU-nivå?))
Sverige	-8% på EU-nivå (oljeavhengig på sikt)	-40% nasjonalt (utenfor ETS)	-63% på EU-nivå, minst -50% i Sverige	Klimanøytral 2045 minst -85% i Sverige
Danmark	-8% på EU-nivå	-40% nasjonalt	-70%	Klimanøytral Uavhengig av fossil energi innenlands

- Norske mål har vært lite retningsgivende for nasjonale utslipp
- Sverige og Danmark har gjennomgående satt nasjonale mål på toppen av EU-mål, på kort og/eller lang sikt
- I begge land: Klimapolitikk som nasjonalt omstillingsprosjekt

Paris-avtalen er en internasjonal dugnad

Skruen skal strammes!

Fra Klimalovens § 5 :

«Loven skal ikke være til hinder for at det, som et supplement til klimamål etter første til tredje ledd, fastsettes andre typer mål for å fremme omstilling til et lavutslippssamfunn.»

Fra Klimalovens § 1 :

Loven skal fremme åpenhet og offentlig debatt om status, retning og framdrift i dette arbeidet.

Fra full fleksibilitet til klare nasjonale mål?

- EU det nye internasjonale rammeverket etter Kyoto-protokollen
 - Fra global til europeisk kostnadseffektivitet?
- Uklare mål vanskeliggjør åpen demokratisk debatt om veien mot målene
 - Hvor skal vi egentlig?
- Klare mål gir tydelige signaler til viktige aktører i omstillingen, inkl. næringslivet
 - Mange er klare til å bidra (jfr. Skift)
- Klare mål gjør det lettere å ta langsiktige valg og forankre/forsvare avgjørelser
 - Net-zero 2050 er den store debatten nå (men hva mener vi med «net»?)
- Kan vi forvente nye episoder i «Home *and* away?»
 - Norsk hjemme/ute debatt som en evig såpeopera?
 - Fra «frivillig klimaplan» til å innlemme EUs styringssystem?

Erlend Hermansen
erlend.hermansen@cicero.oslo.no

-
-  cicero_klima
 -  cicero.oslo.no
 -  cicerosenterforklimaforskning
-